

Referat fra rådsmøte onsdag 23. mai – møte 3/2018

Sted: Utdanningsdirektoratet

Kl. 10.30-16.00 (lunsj 11.15)

(Fellesdel med andre faglige råd fra kl. 10.00-10.30 – se eget program)

	Fra arbeidstakersiden	Fra arbeidsgiversiden
Deltakere	Håvard Galtestad, YS (deltok på rådsmøte for FRTIP under sak 23) Maren Alexandra Gulliksrud, Handel og Kontor Christian Danielsen, Fagforbundet Peter Hansen, Norsk Transportarbeiderforbund (deltok på rådsmøte for FRTIP under sak 23) Terje Mikkelsen, Norsk Arbeidsmandsforbund	Runar Karlsen, NHO Service Frode Vikhals Fagermo, KS Anne Røvik Hegdahl, Virke
	Fra skoleverket/skoleeier	Andre organisasjoner
	Erik Lysenstøen, Utdanningsforbundet (deltok på rådsmøte for FRTIP under sak 23) Solveig Eldegard, Utdanningsforbundet Aina Berntsen, KS (vara) Tove Karlsrud, KS	Philip Vogsted, Elevorganisasjonen (vara)
	Forfall	Utdanningsdirektoratet
	Leif Aasum, Spekter (vara kunne ikke møte) Janicke Stople (vara kunne ikke møte) Jan Tvedt (vara møtt) Madeleine Fallang, Elevorganisasjonen (vara møter) Jørund Bjølverud, Skolenes landsforbund (vara ikke møtt) Marit Nilsen, Norsk Arbeidsmandsforbund (vara møtt)	Stine Viddal Øi Hatice Bunsoon (lærling, sak 20) Marianne Westbye (sak 23)

Dagsorden for møte i Faglig råd for service og samferdsel 3/2018

Sak 0 EGEN AGENDA I AUDITORIET KL. 10.00-10.30

Sak 19.3.18 Godkjenning av innkalling og dagsorden, og referat fra forrige møte

Sak 20.3.18 Fylkesbesøk i 2018

Sak 21.3.18 Sammensetning av midlertidige grupper

Sak 22.3.18 Overgangen fra FRSS til FRTIP for Vg2 transport og logistikk

Sak 23.3.18 Innspill på utkast til retningslinjer for utforming av læreplaner for fag

Sak 24.3.18 Orienteringssaker

Sak 25.3.18 Eventuelt

Sak 19.3.18 Godkjenning av innkalling og dagsorden, og referat fra forrige møte

Tilbakemelding på at det er nyttig med grundige referater. Bemerkning om at Peter Hansen var oppført både som deltakende og med forfall i forrige referat.

Vedtak:

Dagsorden og referat godkjennes. Fagansvarlig retter opp referat fra tidligere.

Sak 20.3.18 Fylkesbesøk i 2018

11 av rådsmedlemmene har meldt seg på fylkesbesøket til Hedmark 4-6. juni. Tre av disse deltar kun 4-5. juni. I tillegg deltar Liv Christiansen (Fellesforbundet) og Anne Beth Gilje Løland (Norsk Olje og Gass) fra Faglig råd for teknikk og industriell produksjon den 6. juni. Overnatting blir på Clarion Collection Hotel Astoria.

Hedmark fylkeskommune har kommet med et foreløpig forslag til program. Rådet bes komme med innspill dersom de ønsker endringer i programmet.

Fagansvarlig innledet, og presenterte også et mer detaljert program for onsdagen enn programmet som var sendt med innkallingen. Jørund Bjølverud fra rådet vil antakelig ikke kunne bidra i organiseringen av fylkesbesøket, som antydte tidligere. Rådet ga inntrykk av å være fornøyd med det foreslåtte programmet, men var opptatt av å ha møter med prøvenemnder.

Informasjon om reise og mer praktisk informasjon kommer fra fagansvarlig og lærling Hatice Bunsoon så fort som mulig. Fagansvarlig oppfordret til å komme med eventuelle andre innspill til programmet på e-post så fort som mulig.

Vedtak:

Fagansvarlig sjekker opp med fylkeskommunen om det er lagt opp til å møte representanter fra en eller flere prøvenemnder.

Sak 21.3.18 Sammensetning av midlertidige grupper

10. og 11. mai 2018 sendte Udir ut en e-post til deltakere som var foreslått i sammensetningen av den midlertidige gruppen for IKT og medieproduksjon og den midlertidige gruppen for Salg, service og reiseliv. AU ønsker at rådet sammenligner sammensetningen av gruppene opp mot innspillene rådet kom med 2. mai etter brev fra Udir 18. april 2018.

Diskusjon i rådet:

- De fleste fra rådet som ble meldt inn er kommet med i gruppen. Dette er positivt. Unntak er Tove Karlsrud og Maren Alexandra Gulliksrud. KS er ikke representert, mens en annen kandidat er representert fra Handel og Kontor.
- Påfallende at det er én representant fra hver organisasjon. Dette kunne vært kommunisert tidligere fra Udir. Positivt at mange organisasjoner er representert.
- Elevorganisasjonen er ikke representert i gruppen. Argumenterte i sitt innspillbrev at de har en viktig stemme inn i dette arbeidet. Den foreslåtte kandidaten har ikke direkte fagkompetanse, men har et nettverk av personer med kompetanse. Det er problematisk at ikke elevene/lærlingene får ha innvirkning på egen opplæring.
- Hvilke muligheter er det for innspill til gruppene, fra andre grupper? Eksempelvis er buss sentralt innenfor reiseliv. YS er inne i gruppen og kan eventuelt ivareta akkurat dette.
- Det kan bli utfordrende å koordinere samarbeidet mellom rådet og gruppen. Samtidig kan dette ivaretas gjennom at flere av rådsmedlemmene er representert i gruppen.
- Spørsmål rundt den videre prosessen: Hvordan vil innspill fra rådet bli ivaretatt? Uklart hva som er oppgavene til rådet og hva som er oppgavene til gruppen. Mandatet inneholder en blanding av konkrete og mindre konkrete oppgaver. Samtidig er utdanningsprogrammet nytt, og det kan derfor være behov for et åpent mandat.
- Gruppen har lite kompetanse innen reiseliv. Det bør derfor hentes inn mer kompetanse, også fra folk i yrkeslivet.

Forslag til vedtak:

Rådet sender en skriftlig tilbakemelding til Udir, der de kommenterer sammensetningen. Fagansvarlig sender et utkast til AU basert på innspillene i rådet. AU godkjenner det endelige brevet, og fagansvarlig sender brevet inn til Udir.

Sak 22.3.18 Overgangen fra FRSS til FRTIP for Vg2 transport og logistikk

AU har utarbeidet et utkast til et brev til Utdanningsdirektoratet i dialog med medlemmer i arbeidsgruppen for yrkessjåførfaget angående involvering i FRTIP. Rådet bes komme med innspill til dette utkastet.

Innspill under diskusjonen:

- Det er organisasjonene som spiller inn forslag til kandidater. Samtidig har rådene et eget ansvar. Det er viktig å si tydelig fra, og være konkret.
- De enkelte rådsmedlemmene har bygget opp spesifikk fagkompetanse og erfaringer gjennom rådsarbeidet.
- NTF ligger an til å slå seg sammen Fellesforbundet, og organisasjonen vil dermed kunne bli ivaretatt gjennom dette.
- Erik Lysenstøen har vært i kontakt med Utdanningsforbundet angående bekymring rundt den nye sammensetningen. Det er i stor grad opp til Utdanningsforbundet å vurdere hvilke kandidater de spiller inn.
- Det er ikke et argument at FRTIP har mange fag. Transport og logistikk vil være et stort fagområde innenfor FRTIP. Det er derfor rimelig at fagene ivaretas av nåværende medlemmer av FRSS.
- Udir bør vurdere å organisere FRTIP annerledes enn i dag.

Forslag til vedtak:

Fagansvarlig sender brevet med endringer gjort i rådsmøtet til godkjenning hos AU. Fagansvarlig sender deretter brevet til Udir.

Sak 23.3.18 Innspill på utkast til retningslinjer for utforming av læreplaner for fag

(Marianne Westbye)

Utdanningsdirektoratet ønsker innspill fra de faglige rådene på utkastet til nye retningslinjer for utforming av læreplaner for fag. Retningslinjene beskriver prinsippene for Kunnskapsløftet og sentrale begreper og elementer i læreplanverket. Retningslinjene skal benyttes som verktøy og referanse for å utarbeide læreplaner for fag, inkludert rammer for sluttvurderingen.

Retningslinjene skal være felles for alle trinn og nivåer for å sikre en god helhet og sammenheng i hele grunnopplæringen. Vi gjør oppmerksom på at vedlagte utkast til retningslinjer mangler noe tekst, det er markert med rødt eller i en egen merknad.

I tillegg til retningslinjene vil læreplangruppene få et eget mandat som beskriver:

- mål og hensikt med læreplanene
- sentralt innhold i lærefagene/yrkeskompetansefagene
- eventuelt andre føringer og rammer som læreplangruppene må ta hensyn til

Bestilling til de faglige rådene

I vedlagte utkast til retningslinjer ønsker vi kommentarer på hele dokumentet, men det er spesielt viktig at de faglige rådene gir innspill på noen sentrale områder:

- Hele formålsteksten på side 5, særlig teksten om kjerneelementer, se egen merknad i dokumentet
- Kapitlet om kompetanse, side 6-10, særlig teksten om sammenheng mellom fag og om det er relevant for yrkesfagene (side 6), se egen merknad i dokumentet
- Kapitlet om vurdering på side 11, se særlig på teksten om Vg3 i bedrift

I tillegg ønsker vi innspill på omtalen av dybdelæring på side 15 og tverrfaglige temaer på side 17.

Se gjerne generelt på språket i de ulike tekstene og gi oss tilbakemeldinger på forslag til endringer dersom de er utydelige eller lite relevante for yrkesfagene.

For å sikre at vi får med innspillene fra de faglige rådene til møtet i styringsgruppen for prosjektet nye læreplaner på yrkesfag 28. mai, må vi ha tilbakemeldingene fra rådene senest innen 25.mai kl. 09.00.

Forslag til nye retningslinjer oversendes Kunnskapsdepartementet 1. juni 2018 for fastsettelse.

Henvendelse fra FREL

Onsdag 16. mai sendte Faglig råd for elektrofag (FREL) en henvendelse til ledere og representanter i faglig råd. De mener at det må utarbeides egne retningslinjer for utvikling av læreplaner i fag- og yrkesopplæringen, og «håper at flere faglige råd sender lignende oppfordring til Udir etter sine rådsmøter».

I rådsmøtet:

Marianne Westbye innledet. Se vedlagt presentasjon. Anne Røvik Hegdahl, Solveig Eldegard og Christian Danielsen (delvis) fra rådet deltok på en workshop angående retningslinjene hos Udir onsdag 2. mai. I dette møtet var det planlagt å slutføre arbeidet, men på grunn av mange diskusjoner under workshopen ble det besluttet at rådene skulle få behandle saken i rådsmøtene.

Innspill og spørsmål til Marianne Westbye:

- Spørsmål rundt omfanget av lokalt læreplanarbeid: Tar mye tid, og kan føre til store lokale variasjoner. Dette var et tema i forarbeidet. Det er et problem når kompetanseformålene blir for overordnede. Det er et mål at kompetanseformålene skal bli mer konkrete, men fortsatt beholde lokalt handlingsform.
- På yrkesfag kan det være enklere å konkretisere fordi det er konkrete arbeidsoppgaver, men samtidig er det store variasjoner på arbeidsplassene.
- Revisjoner av retningslinjene: ikke drøftet revideringer, men det må kunne være rom for å gjøre endringer dersom det ikke fungerer. Udir har tett oppfølging av læreplangruppene.
- Spørsmål rundt hvorfor det ikke er egne retningslinjer for yrkesfagene. En forklaring er at læreplanene i liten grad blir brukt. Undersøkelser i forarbeidet viste at mange ikke bruker læreplanene. Rådet har en annen oppfatning av dette, og variasjon innad i rådet. Bruk av læreplaner undersøkes blant annet også i Lærling- og lærebedriftsundersøkelsen. Disse undersøkelsene er imidlertid ikke nasjonale styringsverktøy. Inntrykket er at en bruker kompetansemålene i større grad enn tidligere. Læreplanene i sin helhet blir ikke nødvendigvis brukt

Videre diskusjon i rådet:

- Det kan bli en vanskelig sammenheng mellom grunnskole, yrkesfaglig videregående opplæring og påbygg, dersom begreper og andre føringer skal være ulike.
- Det er stor forskjell i sluttkompetansen mellom studieforbereidende og yrkesfaglige utdanningsprogram.
- Retningslinjene mangler et yrkesfaglig perspektiv
- Kan være muligheter for å spesifisere i de bestående retningslinjene. Mye kan hentes med å være tydeligere. Uheldig å ha ulike standarder for hvordan en skal lære innenfor yrkesfag og innenfor studieforbereidende. Kan sende uheldige signaler. Kan være en bjørnetjeneste å differensiere. Et sterkere avtrykk av yrkesfag inn i de felles retningslinjene, er et viktigere retning å gå enn å jobbe for egne retningslinjer. Det må i så fall være mye større vekt på yrkesfag i retningslinjene.
- Viktig balansegang mellom videreutdanning og bedriftens reelle behov og status for fagarbeiderens sluttkompetanse. Samtidig vil de som passer som fagarbeidere bli i denne rollen, mens de som ønsker å ta videreutdanning gjør det.
- Et voldsomt spenn i hva brukerne av læreplaner ønsker seg. Udir burde ha undersøkt hvorvidt læreplanene er hensiktsmessig utformet i forhold til bruken.

Forslag til innspill:

- «Verdigrunnlag» istedenfor «overordnet del». Ikke blande begrepsbruken.
- Retningslinjer for godt språk i læreplaner bør tydeliggjøres
- Yrkesfagene kommer ikke tydelig frem i kompetansemålene
- Grunnteksten må være i samsvar med selve språket i kompetansemålene
- Verdiskaping og yrkesutøvelse er ikke forbeholdt yrkesfagene alene. Norskfaget skal eksempelvis også gi en verdi for samfunnet senere også for de som går studieforbereidende løp.
- Uklare forskjeller mellom formål og hensikt

- «Formålet skal ramme inn faget» hva betyr dette?
- «Estetiske» og «yrkesutøvelse» inn under ferdigheter.
- To alternativer under å anvende kunnskaper:
 1. Få inn verdiskaping og yrkesutøvelse som begrep inn under å anvende kunnskaper og ferdigheter.
 2. Verdiskaping som eget punkt. «kompetanse er å skape verdier for samfunnet.»

Forslag til vedtak:

AU-ferdigstiller innspillene til retningslinjene i samarbeid med fagansvarlig. Fagansvarlig sender inn innspillene innen fristen.

Sak 24.3.18 Orienteringssaker

- **Godkjenning og publisering av referater fra faglige råd**

Sekretariatet har mottatt flere henvendelser vedrørende publisering av referater fra de faglige rådene på nett. Referatene publiseres i dag på rådenes hjemmeside

<https://fagligerad.no/>

Tilbakemeldingene går på at det for flere råd går svært lang tid fra et rådsmøte er avholdt til referatene blir godkjent og publiseres på nett. Årsaken til dette er at det er ulike prosedyrer for godkjenning av referater i de ulike rådene. De fagansvarlige for rådene har drøftet denne utfordringen og konkluderer med at det bør innføres like rutiner for godkjenning av referatene i alle de faglige rådene. Det er et mål at referatene blir raskt godkjent og publisert slik at brukere av fagligerad.no kan følge og holde seg oppdatert på de faglige rådenes arbeid.

Med bakgrunn i ovennevnte har sekretariatet besluttet felles prosedyre for godkjenning av referat. Referater fra rådsmøter godkjennes foreløpig av rådenes arbeidsutvalg. Deretter sendes referater til alle rådsmedlemmene med 1 ukes frist for å gi tilbakemelding. Deretter publiseres referatene på nett som godkjente referater.

Sekretariatet ber om at alle de faglige rådene innfører ovennevnte prosedyre for godkjenning av referat fra rådsmøter.

- **Svarbrev fra Udir til henvendelse fra FRSS**

Se vedlagt brev.

- **Tilskudd til læremidler**

Utdanningsdirektoratet har lyst ut tilskudd til materiell til prioriterte fagområder i rammeplan for barnehager, og prioriterte fag i grunnskolen og videregående opplæring. Frist for søknader er 10. august 2018. Hele utlysningen finner dere [her](#). Utlysningen for de smale fagområdene finner dere [her](#).

- **Overordnet fremdriftsplan for midlertidige grupper og læreplanarbeid**

Det ble også delvis omtalt under fellesdelen. Det vil komme mer informasjon om innspill til læreplangrupper etter hvert. Gruppen for IKT og medieproduksjon har første møte tirsdag 29. mai og gruppen for Salg, service og reiseliv har første møte onsdag 30. mai. Begge gruppene planlegger dialogmøter i midten av juni. Møteplaner for høsten fastsettes etter planen i oppstartsmøtene. Oppdraget om sentralt innhold har i utgangspunktet frist 1. september.

- **Koordinator møte for arbeidet med sentralt innhold i læreplanene**

Leder for faglig råd kan delta hvis ønskelig.
Christian Danielsen.

- **Statistikk**

Utgikk.

Sak 25.3.18 Eventuelt

Det kan være aktuelt å avholde et rådsmøte i forbindelse med fylkesbesøket. Avklaring på dette vil gjøres nærmere fylkesbesøket.